Raadsinformatiebrief gemeenteraden regio Noordoost-Brabant

Datum : 2 november 2026

Aan : Gemeenteraden regio Noordoost-Brabant

Onderwerp : Voortgang opgave duurzame opwek

Van : Eugène Kuis, Energieregio Noordoost-Brabant

Bijlagen : -

Graag informeren we u via deze raadsinformatiebrief over ontwikkelingen binnen de Energieregio Noordoost-Brabant wat betreft de voortgang van de opgave op het gebied van duurzame opwek via Wind op Land en Zon op gebouw en veld (ZON-PV).

Behalen opgave duurzame opwek RES 1.0 binnen bereik

In 2021 is in de RES 1.0 de doelstelling van 1,6 TWh duurzame elektriciteit opwek vastgelegd. Het behalen van de RES bod is een uitdaging voor de tien gemeenten binnen de Energieregio Noordoost-Brabant. Factoren die daarbij een rol spelen zijn onder meer de lange doorlooptijd van vergunningstrajecten, de overbezette claim op ruimte in het buitengebied, de aangescherpte provinciale verordening (zonneladder), netcongestie, een onzekere business case en vermindering van maatschappelijk draagvlak voor grootschalige duurzame energie.

De provincie Noord-Brabant heeft het afgelopen jaar een aantal keer haar zorgen, over het behalen van de opwekdoelstelling, uitgesproken richting de Energieregio NOB. Daarbij zijn de cijfers van 1 januari 2026 als peildatum genomen. De Energietafel heeft zich daarop bestuurlijk uitgesproken zich maximaal in te zetten om voor 2030 het bod te realiseren.

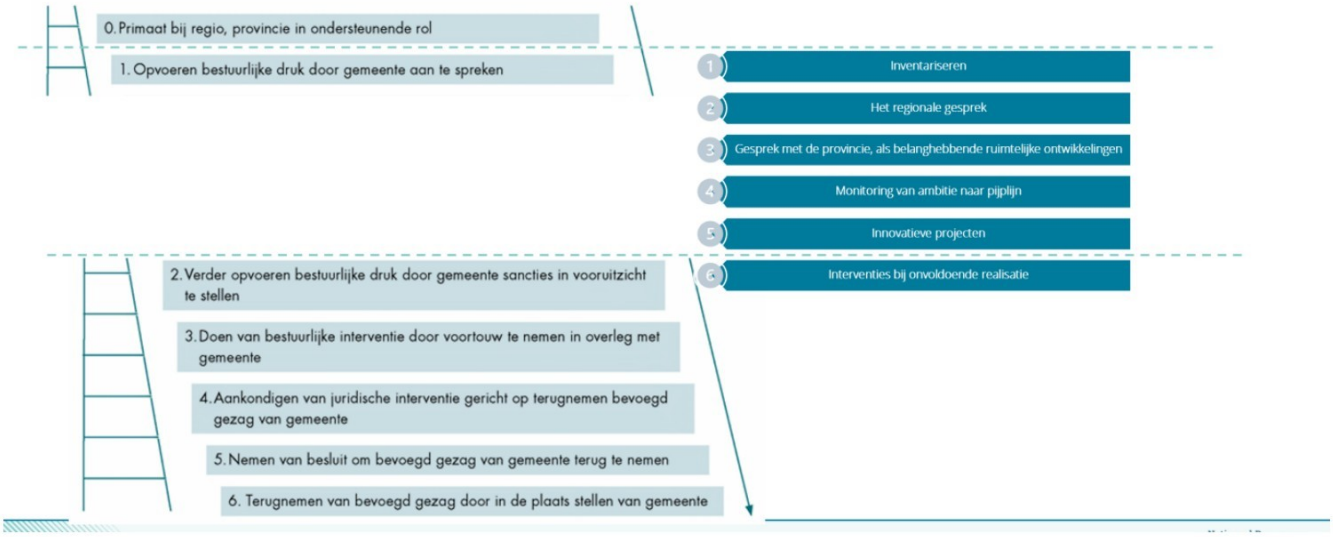
Op basis van een recente rondgang langs de 10 gemeenten, blijkt dat we de opwekdoelstelling wél gaan halen. Dit hebben bij per brief d.d. 2 november 2026 aan de provincie Noord-Brabant gecommuniceerd.

Ontwikkelingen afgelopen jaar en stand van zaken gemeenten

December 2025 – april 2026: Plan van aanpak Energieregio NOB

Naar aanleiding van een bestuurlijke oproep van de provincie Noord-Brabant om de afspraken uit RES 1.0 te realiseren (brief 18 december 2025) heeft de Energieregio NOB een plan van aanpak opgesteld en gedeeld met de provincie (brief 10 april 2026). In deze aanpak staan 6 stappen binnen de provinciale interventieladder Governance uitvoering RES 1.0 om bestuurlijke druk op te voeren door gemeenten aan te spreken. Het behalen van het RES-bod vraagt om bestuurlijke urgentie en heroverweging van potentiële locaties en ruimtelijke keuzes.

Zie figuur 1, Plan van aanpak behalen RES-doel 1.0, met links de interventieladder en rechts de 6 stappen binnen de 1e traptrede van de ladder.

Figuur 1 – Plan van aanpak behalen RES-doel 1.0

Het stappenplan binnen de interventieladder Governance uitvoering RES 1.0 heeft de volgende zes stappen;

- Stap 1: de 'ijskast- en ambitielijst' van projecten. Pas als deze projecten geconcretiseerd worden, worden ze opgenomen in de fase voortraject en tellen ze mee volgens het begrippenkader.
- Stap 2: het regionale gesprek dat gevoerd wordt binnen de Energietafel om projecten gezamenlijk vlot te trekken.
- Stap 3: het gesprek met de provincie als belanghebbende voor ruimtelijke ontwikkelingen.
- Stap 4: de monitor van de ambitie naar pijplijn.
- Stap 5: de innovatieve projecten binnen het programma "Energiesysteem van de toekomst".
- Stap 6: interventies bij onvoldoende realisatie.

Mei 2026: Energieregio NOB bereikt traptrede 1 op interventieladder

In mei 2026 arriveerde de Energieregio NOB bij stap 3 en 4. Hier moesten we constateren dat traptrede 1 'Opvoeren bestuurlijk druk door gemeenten aan te spreken' is bereikt. In goed overleg met de (nieuwe) bestuurders aan de Energietafel en met de provincie is de verwachting uitgesproken dat we mede door het toepassen van innovatieve projecten (stap 5) het niet noodzakelijk is om te interveniëren, dan wel sancties in het vooruitzicht te stellen (traptrede 2).

Juni 2026: brief provincie behalen RES bod 1.0

Op 30 juni jl. heeft de Energietafel Noordoost-Brabant een vervolgbrief ontvangen van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant. Zij constateerde drie punten:

1. Het aantal projecten in de voorbereiding droogt op, waarmee realisatie van het RES bod 1.0 niet dichterbij komt (stappenplan RES NOB stap 2)
2. De coalitieakkoorden van de gemeenten in de regio Noordoost-Brabant lieten weinig van de urgentie zien, met betrekking tot de realisatie van de RES-doelstellingen
3. Meerdere voorstellen uit het plan van aanpak waren nog niet opgepakt

De provincie overwoog concrete stappen te ondernemen in de tweede helft van 2026 (interventieladder Goverance uitvoering RES 1.0, traptrede 2), tenzij de gemeenten kwamen met een concreet gekwantificeerd en onderbouwd voorstel om de realisatie van het RES bod 1.0 veilig te stellen.

Deze brief was aanleiding voor de Energietafel om alle tien regiogemeenten te vragen om een actuele bestuurlijke stand van zaken over de voortgang van de lokale RES-opgave, de beschikbare projectportefeuille en eventuele aanvullende mogelijkheden om de regionale doelstelling te behalen. Deze brief is op 13 juli toegestuurd aan gemeenten, deze hadden tot 23 september de tijd om gegevens op te leveren.

September 2026: stand van zaken gemeenten

De uitkomsten per september 2026, aan de hand van de eerdergenoemde uitvraag bij gemeenten, geven een positiever beeld over de plannen en bestuurlijke commitment dan uit de gerealiseerde productie kan worden opgemaakt. De inventarisatie laat zien dat het overgrote deel van de gemeenten beschikt over een projectenportefeuille die voldoende is om de eigen gemeentelijke bijdrage te realiseren. In meerdere gemeenten overstijgt de beschikbare capaciteit zelfs de afgesproken bijdrage, wat aantoont dat gemeenten voldoende rekening houden met eventuele tegenslagen.
Tegelijkertijd constateren wij dat de grootste risico's niet gelegen zijn in bestuurlijk commitment of een gebrek aan projectinitiatieven, maar vooral in factoren als netcongestie, doorlooptijden van vergunningprocedures en beperkingen vanuit nationale infrastructuur en Defensie.

De onzekerheid rondom netcongestie maakt het lastig voor gemeenten om te sturen op tijdige realisatie van wind- en zonneparken.

Stand van zaken per gemeente

Gemeente	**Status**
Bernheeze	65% gerealiseerd; resterende 35% in vergunde projecten. Daarnaast aanvullende zon-op-dak-projecten en OERprojecten langs A50 en A59.
Boekel	87% gerealiseerd; verkenning aanvullende projecten en actualisatie beleidskader zon en wind.
Boxtel	37% gerealiseerd; plan van aanpak voor resterende opgave wordt eind 2026 vastgesteld.
Land van Cuijk	Grote projectportefeuille met o.a. 60 MW wind langs A73, zonnepark op rijksgrond en aanvullend zonnepark van 8 MW.
Maashorst	47% gerealiseerd; inclusief vergunde projecten en lopende tender wordt 100% van de RES-opgave ingevuld.
Meierijstad	84% gerealiseerd op basis van realisatiegraad; 135% beschikbaar wanneer volledige projectportefeuille wordt meegenomen. Hierbij wordt rekening gehouden met de reeds bekende opgave ná 2030.
Oss	Op schema voor behalen gemeentelijke opgave; voortgang project Duurzame Polder conform planning.
’s-Hertogenbosch	Dankzij de Duurzame Polder, bestaande windenergie en zonnevelden wordt de bijdrage van 0,35 TWh gehaald.

Sint-Michielsgestel	Met realisatie van drie zonneparken wordt circa 105% van de gemeentelijke opgave gerealiseerd.
Vught	Verwacht volledige opgave te kunnen realiseren met zonneveld 'De Margriet' en aanvullende projecten op daken en parkeerterreinen.

Uit de bestuurlijke reacties kunnen we concluderen dat:

- Acht gemeenten expliciet aangeven hun volledige RES-bijdrage te kunnen realiseren.
- Twee gemeenten nog aanvullend beleid en projecten ontwikkelen om de resterende opgave in te vullen.
- Meerdere gemeenten beschikken over een ruimere prognose duurzame opwek dan feitelijk benodigd is voor hun individuele gemeentelijke bijdrage aan het RES-bod 2021.
- De grootste onzekerheden samenhangen met netcongestie en niet met het ontbreken van projecten of bestuurlijke bereidheid.

Een aantal projecten bevindt zich in verschillende stadia van ontwikkeling, maar vertegenwoordigen gezamenlijk een substantieel deel van de nog te realiseren regionale opgave, we noemen onder andere project Duurzame Polder in 's-Hertogenbosch en Oss, de windontwikkelingen langs de A73 in Land van Cuijk, de vergunde zonneparken in Maashorst en de zonneparken in Sint-Michielsgestel.

Daarnaast zien wij dat iedere gemeente het bestuurlijke commitment heeft om aan de gemaakte afspraken uit 2021 te voldoen. Ook hiervoor verkennen een aantal gemeenten de mogelijkheden voor aanvullende projecten om invulling te kunnen geven aan deze afspraken (Boekel, Boxtel en Vught). Hierbij hebben wij de provincie hard nodig, om gezamenlijk te bekijken hoe deze projecten (landschappelijk) goed kunnen worden ingepast en tijdig kunnen worden vergund.

Conclusie: behalen opgavedoelstelling binnen bereik

De foto van de opwekopgave voor 2026 (gebaseerd op de cijfers van 1 januari 2026) laat zien dat 45% van de opgave gerealiseerd is. Gekeken naar de pijplijn projecten per september 2026, blijkt dat nagenoeg alle gemeenten hun afgesproken aandeel gaan leveren. Op basis van de door alle tien gemeenten aangeleverde informatie, constateren wij dat er voldoende concrete projectcapaciteit en bestuurlijke bereidheid aanwezig is om de regionale doelstelling van 1,6 TWh duurzame elektriciteit opwek in 2030 te realiseren.